

ΑΝΩΤΑΤΟ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ
ΣΕΡΡΩΝ

ΣΧΟΛΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΩΝ ΕΦΑΡΜΟΦΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΓΕΩΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ ΚΑΙ ΤΟΠΟΓΡΑΦΙΑΣ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

ΜΕ ΘΕΜΑ :

«Σχέδια προστασίας και διαχείρισης
προστατευόμενων περιοχών.

Η περίπτωση του Νέστου».

Επιβλέπων Καθηγητής: Σχίζας Δημήτριος
Σπουδάστρια: Ευφροσυνίδου Ζωή

ΣΕΡΡΕΣ 2011

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ	σελ. 3
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1 ^ο - ΒΙΟΠΟΙΚΙΛΟΤΗΤΑ	
1.1 ΒΙΟΛΟΓΙΑ ΔΙΑΤΗΡΗΣΗΣ	σελ 6
1.2 ΒΙΟΠΟΙΚΙΛΟΤΗΤΑ	σελ 6
1.3 ΑΠΕΙΛΕΣ ΓΙΑ ΤΗ ΒΙΟΠΟΙΚΙΛΟΤΗΤΑ.....	σελ 11
1.3.1 Απώλεια και κατακερματισμός του ενδιαιτήματος. .	σελ 12
1.3.2 Υποβάθμιση των βιοτόπων	σελ 14
1.3.3 Κλιματική αλλαγή.	σελ 16
1.3.4 Η υπερεκμετάλλευση ειδών για χρήση από τον άνθρωπο.	σελ 17
1.3.5 Η εισβολή ξενικών ειδών.	σελ 18
1.4 ΑΞΙΑ ΤΗΣ ΒΙΟΠΟΙΚΙΛΟΤΗΤΑΣ	σελ 19
1.5 ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΗΣ ΒΙΟΠΟΙΚΙΛΟΤΗΤΑΣ	σελ 20
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2 ^ο - ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΟΜΕΝΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ	
2.1 ΓΕΝΙΚΑ	σελ 24
2.2 ΙΣΤΟΡΙΑ	σελ 26
2.3 ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ ΚΑΙ ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΟΜΕΝΩΝ ΠΕΡΙΟΧΩΝ ...	σελ 27
2.3.1 Εθνική νομοθεσία.	σελ 27
2.3.2 Διεθνής νομοθεσία	σελ 33
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3 ^ο – ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΟΜΕΝΩΝ ΠΕΡΙΟΧΩΝ	
3.1 ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΟΜΕΝΩΝ ΠΕΡΙΟΧΩΝ	σελ 37
3.2 ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΟΦΕΛΗ	σελ 37
3.3 ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ ΟΦΕΛΗ.....	σελ 39
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4 ^ο – ΣΧΕΔΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΟΜΕΝΩΝ ΠΕΡΙΟΧΩΝ	
4.1 ΓΕΝΙΚΑ	σελ 41
4.2 ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΕΚΠΟΝΗΣΗΣ ΕΝΟΣ ΣΧΕΔΙΟΥ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ... ..	σελ 42
4.3 ΔΟΜΗ ΣΧΕΔΙΟΥ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ	σελ 44

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η παρούσα πτυχιακή εργασία ασχολείται με ζητήματα που έχουν να κάνουν με την προστασία και τη διαχείριση της φύσης όπως είναι η διατήρηση της βιοποικιλότητας και η δημιουργία προστατευόμενων περιοχών. Ο κύριος σκοπός της είναι να περιγράψει τη μεθοδολογία που ακολουθεί κάποιος προκειμένου να συντάξει ένα διαχειριστικό σχέδιο για μια προστατευόμενη περιοχή.

Η αφορμή για την επιλογή του συγκεκριμένου θέματος προέκυψε από τη διαπίστωση πως οι αλλαγές στο σύγχρονο τρόπο ζωής του ανθρώπου έχουν προκαλέσει σοβαρές καταστροφές στο περιβάλλον. Αν και ο άνθρωπος είναι ο κύριος ένοχος για την καταστροφή του περιβάλλοντος, μια μεγάλη μερίδα του πληθυσμού έχει αρχίσει να αφυπνίζεται και να ενεργοποιείται για την προστασία του.

Όσο οι φυσικοί πόροι θεωρούνταν άφθονοι και οι φυσικές περιοχές ατελείωτες, η υποβάθμισή τους δεν γινόταν αντιληπτή και η διαχείρισή τους ασκούταν χωρίς σχεδιασμό και συνήθως ανάλογα με τις πρόσκαιρες ανάγκες. Ο σχεδιασμός στη διαχείριση αυτών των περιοχών εμφανίσθηκε ως αίτημα, όταν οι κοινωνίες αντιλήφθηκαν την αξία της βιοποικιλότητας και την αναγκαιότητα της αειφόρου ανάπτυξης.

Ένα ορθό σχέδιο διαχείρισης αποτελεί πλέον απαραίτητο εργαλείο για την επιτυχή διαχείριση μιας προστατευόμενης περιοχής. Την τελευταία εικοσαετία έχουν εκπονηθεί για αρκετές ελληνικές προστατευόμενες περιοχές διάφορες μελέτες διαχείρισης, περιβαλλοντικές μελέτες ή ειδικές περιβαλλοντικές μελέτες, όλες όμως ακολουθούν την γενική δομή ενός κλασικού σχεδίου διαχείρισης.

Τις περισσότερες φορές τα διαχειριστικά σχέδια δεν τυχάνουν της πλήρους αποδοχής των τοπικών κοινωνιών. Οι κοινωνίες που βρίσκονται κοντά στις προστατευόμενες περιοχές αλλά και οι κοινωνίες που επηρεάζονται από αυτές, πολλές φορές αντιδρούν στα μέτρα που τα διάφορα διαχειριστικά σχέδια προτείνουν. Ένας λόγος είναι ότι δεν είναι ενημερωμένες για τις προθέσεις και τον χαρακτήρα των μέτρων αυτών.

Τα τελευταία χρόνια γίνεται μια προσπάθεια από τα αρμόδια Υπουργεία και από τους διάφορους Φορείς Διαχείρισης των προστατευόμενων περιοχών,

για την ενημέρωση, εκπαίδευση και κατάρτιση του πληθυσμού σε θέματα που προάγουν ή προβάλλουν τους σκοπούς και τα μέτρα διαχείρισης μιας προστατευόμενης περιοχής. Η παρούσα εργασία μπορεί να ενταχθεί σε αυτό το πλαίσιο, αν και θεωρούμε ότι η συνεισφορά της δεν εξαντλείται στην περιβαλλοντική ενημέρωση και ευαισθητοποίηση. Με το να εστιάζει το ενδιαφέρον της στη μεθοδολογία που ακολουθείται στα διαχειριστικά σχέδια, έχει ως πρωταρχικό της μέλημα το να συνδέσει την προβληματική που αναπτύσσεται στο Τμήμα Γεωπληροφορικής και Τοπογραφίας με ευρύτερα, σύγχρονα ζητήματα όπως είναι αυτό της διαχείρισης και προστασίας της φύσης.

Πιο αναλυτικά, η παρούσα μελέτη εργασία βασίζεται κυρίως σε βιβλιογραφική έρευνα και χωρίζεται σε τέσσερις ενότητες. Η πρώτη ενότητα έχει σαν στόχο να εισάγει τον αναγνώστη στην έννοια της βιοποικιλότητας, τα χαρακτηριστικά και την αξία της. Λαμβάνοντας υπόψη την πολυτιμότητα της βιοποικιλότητας, θα παραθέσω ακόμη με τρόπο συστηματικό τις μεγαλύτερες απειλές που δέχεται η βιοποικιλότητα σήμερα καθώς και τα μέτρα που λαμβάνονται για την προστασία της. Στα μέτρα αυτά περιλαμβάνεται η δημιουργία προστατευόμενων περιοχών, τα χαρακτηριστικά των οποίων θα προσπαθήσω να περιγράψω στη δεύτερη ενότητα της εργασίας. Θα παραθέσω επίσης στην ενότητα αυτή το εθνικό και διεθνές νομοθετικό πλαίσιο που ρυθμίζει τις ισχύουσες διατάξεις για τις προστατευόμενες περιοχές καθώς και τους κύριους στόχους των περιοχών αυτών. Στην τρίτη ενότητα θα προσπαθήσω να αναλύσω την έννοια της διαχείρισης των προστατευόμενων περιοχών σε ένα ερμηνευτικό πλαίσιο που διαπνέεται από την ιδέα της αειφορίας. Πιο συγκεκριμένα το ενδιαφέρον της τρίτης ενότητας εστιάζεται στα οικονομικά και κοινωνικά οφέλη που προκύπτουν από τη διαχείριση και προστασία της φύσης. Στην τέταρτη ενότητα της εργασίας θα προσπαθήσω να περιγράψω τα βήματα που ακολουθούνται για τη δημιουργία ενός διαχειριστικού σχεδίου αλλά και τη δομή που το τελευταίο οφείλει να έχει. Για την όσο το δυνατόν μεγαλύτερη κατανόηση αυτών των ζητημάτων θα χρησιμοποιήσω το παράδειγμα της προστατευόμενης περιοχής του Παραποτάμιου Δάσους και του Δέλτα του ποταμού Νέστου.

Αυτό που εδώ ακόμη έχει σημασία είναι ο πρωταγωνιστικός ρόλος των χαρτών στη διαχείριση. Στο πλαίσιο αυτό θα προχωρήσω στη δημιουργία

χαρτών με πληροφορίες από επιστημονικές έρευνες που έχουν γίνει καθώς και από διάφορα σχέδια διαχείρισης που ήδη εφαρμόζονται στις παραποτάμιες περιοχές και στο Δέλτα του Νέστου.

Ελπίζω η εργασία αυτή, η οποία έγινε με τη βοήθεια του υπεύθυνου καθηγητή μου Κο. Σχίζα Δημήτρη, να αποτελέσει πηγή ενημέρωσης και κατανόησης του διαχρονικού και πάντα επίκαιρου θέματος της σωστής διαχείρισης των προστατευόμενων περιοχών.

- 1. Η εκπαίδευση και διαμόρφωση της διαποικιλότητας
- 2. Η σχέση των ανθρώπινων επιδράσεων στα είδη και τους οικοσυστημικούς σχηματισμούς
- 3. Ην εκπαίδευση πρακτικών μεθόδων για την πρόληψη της εξοφάνσης των ειδών, τη διατήρηση ειδών που κινδυνεύουν, την προστασία και αποκατάσταση βλάστησης και οικοσυστημάτων κ.ο.κ.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Πάντα η διαποικιλότητα αποτελεί θεμελιώδη όντα για την διατήρηση διαφόρων ζώων και με τη Στήθαση για τη διαποικιλότητα, μια επιρροή και με τη ελπίδα, εξασφαλίζοντας έτσι η ποικιλότητα είναι μια σημαντική λειτουργία συμπεριλαμβανομένων των ανθρώπων, θαλάσσιων, υδάτινων οικοσυστημάτων και των οικολογικών συστημάτων που αποτελούν. Είναι σαφές ότι η διαποικιλότητα είναι μια πολύ σύνθετη έννοια. Περιλαμβάνει την ποικιλότητα των ειδών, ποικιλότητα ειδών, τη γενεακή διαποικιλότητα (γενετικό επίπεδο) και την ποικιλότητα οικοσυστημάτων σε πολλά οικολογικά επίπεδα, οι οποίοι και συνθέτουν την ποικιλότητα.

1. Η ποικιλότητα είναι ο αριθμός των ειδών που ανήκουν σε διαποικιλότητα οικοσυστημάτων και οι οικολογικές λειτουργίες αυτών.

2. Η ποικιλότητα είναι ο αριθμός των ειδών διαποικιλότητας είναι η ποικιλότητα και η ποικιλότητα είναι η ποικιλότητα και η ποικιλότητα είναι η ποικιλότητα και η ποικιλότητα είναι η ποικιλότητα και η ποικιλότητα είναι η ποικιλότητα.

